

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 8. septembra 2016*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Belgijski, nemški, francoski in nizozemski trg kozic iz Severnega morja — Sklep o kršitvi člena 101 PDEU — Določitev cene in razdelitev količinskega obsega prodaj — Dopustnost dokazov — Uporaba tajnih posnetkov telefonskih pogovorov kot dokazov — Presoja plačilne sposobnosti — Neomejena sodna pristojnost“

V zadevi T-54/14,

Goldfish BV s sedežem v Zoutkampu (Nizozemska),

Heiploeg BV s sedežem v Zoutkampu,

Heiploeg Beheer BV s sedežem v Zoutkampu,

Heiploeg Holding BV s sedežem v Zoutkampu,

ki jih zastopata P. Glazener in B. Winters, odvetnika,

tožeče stranke,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo najprej zastopala F. Ronkes Agerbeek in P. Van Nuffel, nato P. Van Nuffel in H. van Vliet, agenti,

tožena stranka,

zaradi predloga na podlagi člena 263 PDEU za, prvič, razglasitev ničnosti Sklepa Komisije C(2013) 8286 final z dne 27. novembra 2013 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU (zadeva AT.39633 – Kozice) v delu, v katerem se nanaša na tožeče stranke, in drugič, znižanje zneska glob, ki so jim bile naložene,

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi G. Berardis, predsednik, O. Czúcz in A. Popescu (poročevalec), sodniki,

sodni tajnik: J. Plingers, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. decembra 2015,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

Dejansko stanje

- 1 Družbe Goldfish BV, Heiploeg BV, Heiploeg Beheer BV in Heiploeg Holding BV (v nadaljevanju: skupaj: tožeče stranke ali podjetje Heiploeg) so del skupine podjetij, katerih glavna dejavnost je trgovina s kozicami ter drugimi školjkami in lupinarji.
- 2 Proizvod iz te zadeve so kozice iz Severnega morja (crangon crangon), ki so vrsta kozic, ki se lovi v Severnem morju. Večina ulova se raztovori na Danskem, v Nemčiji in na Nizozemskem. Ulov se nato neposredno proda trgovcem, specializiranim za odkup kozic (contract fishing), ali pa se proda na Nizozemskem na dražbi (free fishing).
- 3 Trgovci nato predelajo in obdelajo kozice iz Severnega morja, kar vključuje njihovo lupljenje, zamrznjenje in embaliranje. Ti trgovci kozice iz Severnega morja dobavljajo za prehrano ljudi, olupljene ali neolupljene, zamrznjene ali nezamrznjene, in sicer trgovcem na drobno, kot so supermarketi, trgovcem morskih sadežev na debelo, podjetjem za predelavo živil ali restavracijam.
- 4 Nederlandse Mededingingsautoriteit (nizozemski organ, pristojen za konkurenco, v nadaljevanju: NMa) je 14. januarja 2003 na podlagi nacionalnega konkurenčnega prava in člena 101 PDEU zoper več podjetij in združenj podjetij, dejavnih v industriji kozic iz Severnega morja, izdal odločbo. Ta odločba se nanaša na sporazume o minimalni ceni in na omejitve proizvodnje za obdobje od januarja 1998 do januarja 2000 ter na omejevanje vstopa novih trgovcev za prodajo kozic na dražbi na Nizozemskem od oktobra do novembra 1999. Družbam Heiploeg BV, Goldfish, Klaas Puul & Zoon BV in L. Kok International Seafood BV so bile naložene globe.
- 5 V okviru upravne pritožbe so bile 28. decembra 2004 globe zoper več manjših trgovcev, vključno z družbo L. Kok International Seafood, odpravljene, globe zoper družbe Heiploeg BV, Goldfish, Klaas Puul & Zoon pa znižane. V preostalem sta Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu, Nizozemska) in College van Beroep voor het bedrijfsleven (pritožbeno sodišče za upravne spore na področju gospodarstva, Nizozemska, v nadaljevanju: College van Beroep) odločbo NMa v večjem delu potrdili.
- 6 Družbe Klaas Puul BV, Klaas Puul Beheer BV, Klaas Puul Holding BV (v nadaljevanju: skupaj: podjetje Klaas Puul), ki proizvajajo in tržijo različne vrste morskih sadežev, so 13. januarja 2009 Evropski komisiji sporočile namero o vložitvi prošnje za imuniteto pred globami v zvezi s kartelom v industriji kozic iz Severnega morja. Komisija je nato podjetju Klaas Puul priznala „zaznamek“ v smislu odstavka 15 Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (UL 2006, C 298, str. 17, v nadaljevanju: Obvestilo o sodelovanju iz leta 2006) do 26. januarja 2009, da jim je omogočila zbrati potrebne informacije in dokaze.
- 7 Podjetje Klaas Puul je 26. januarja 2009 v skladu z Obvestilom o sodelovanju iz leta 2006 pri Komisiji vložilo prošnjo za prizanesljivost, ki mu je bila 17. marca 2009 pogojno priznana.
- 8 Komisija je 24., 25. in 26. marca 2009 v skladu s členoma 20(4) in 21 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 PDEU] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) opravila pregled tržnih prostorov in zasebnih stanovanj v Belgiji, na Danskem, v Nemčiji in na Nizozemskem. Komisija je med 3. avgustom 2009 in 9. marcem 2012 izdala več zahtevkov za informacije. Podjetje Klaas Puul je s predložitvijo informacij, dokumentacije in pojasnil še naprej sodelovalo s Komisijo.

- 9 Komisija je 12. julija 2012 sprejela sklep o uvedbi postopka zoper podjetje Heiploeg, družbi Holding L. J. M. Kok BV in L. Kok International Seafood (v nadaljevanju: skupaj: Kok Seafood), podjetje Klaas Puul in družbo Stührk Delikatessen Import GmbH & Co KG (v nadaljevanju: Stührk). Komisija je isti dan proti tem družbam sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.
- 10 Vsi naslovniki obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah so nato zaprosili za DVD, na katerem so bili navedeni dokumenti, do katerih je mogoče dostopiti z vpogledom v spis Komisije, in ga tudi prejeli. V dokumente in izjave, do katerih je mogoč dostop v prostorih Komisije, je bil dovoljen vpogled le podjetju Heiploeg. Drugi naslovniki obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah niso zaprosili za dostop. Vsi naslovniki obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah so predložili pisne pripombe in na obravnavi 7. februarja 2013 podali svoje izjave.
- 11 Komisija je 27. novembra 2013 sprejela Sklep C (2013) 8286 final z dne 27. novembra 2013 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU (zadeva AT.39633 – Kozice) (v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

Izpodbijani sklep

- 12 Komisija je v izpodbijanem sklepu ugotovila, da so podjetja Heiploeg, Klaas Puul, Kok Seafood in Stührk – družbe, dejavne v sektorju peščenih kozic iz Severnega morja – v obdobjih med junijem 2000 in januarjem 2009 sodelovale pri različnih sporazumih in usklajenih ravnanjih ter si izmenjevale občutljive informacije, s čimer so kršile člen 101(1)PDEU.
- 13 Trg, na katerega se nanaša izpodbijani sklep, je trg peščenih kozic iz Severnega morja. Komisija je ugotovila, da so se te kozice zlasti razdelile med potrošnike petih držav članic, in sicer Belgijo, Nemčijo, Dansko, Francijo in Nizozemsko. Delež Belgije je bil približno 50 % skupne potrošnje kozic iz Severnega morja, delež Nemčije 25 %, Nizozemska pa je imela največji delež od preostale potrošnje. Največja trgovca s kozicami iz Severnega morja v Uniji sta bili podjetji Heiploeg in Klaas Puul.
- 14 Pri sporazumu iz izpodbijanega sklepa je šlo za enotno, trajajočo in kompleksno kršitev člena 101 PDEU. Komisija je navedla, da se je ta sporazum nanašal na sporazum o cenah, usklajena ravnanja in izmenjavo občutljivih informacij med dobavitelji kozic iz Severnega morja. V skladu z izpodbijanem sklepom je bil cilj tega sporazuma skupno vplivati na raven cen kozic iz Severnega morja, omejiti konkurenco in stabilizirati trg.
- 15 Za sporazum je v izpodbijanem sklepu navedeno, da deluje na podlagi dvostranskih sporazumov med družbami. Zadevni družbi oziroma, natančneje, podjetji Heiploeg in Klaas Puul že dolgo časa vzdržujeta redne stike za razpravljanje o svojih zadevah. Podjetji Heiploeg in Klaas Puul sta zlasti razkrili in uskladili njuno ravnanje na trgu in si izmenjali občutljive poslovne informacije. Natančneje, podjetji sta se sporazumeli o cenah, ki jih je treba plačati njunim dobaviteljem, o cenah, ki jih je treba zaračunati različnim strankam, in o razdelitvi strank.
- 16 Komisija je ugotovila, da je tudi družba Stührk s podjetjem Heiploeg sklenila sporazum o določitvi cen in da se je odkrito izogibala temu, da bi bila v konkurenci s podjetjema Heiploeg in Klaas Puul. Nazadnje, v izpodbijanem sklepu je navedeno, da je podjetje Kok Seafood s podjetjem Heiploeg sklenilo dolgoročni sporazum o prodaji svojih kozic podjetju Heiploeg za ceno, določeno glede na ceno nadaljnje prodaje, ki jo je lahko zagotovilo podjetje Heiploeg. Cilj tega sporazuma je bil zlasti, da podjetje Kok Seafood na trgu kozic ne bi postalo konkurent.

- 17 Te ugotovitve temeljijo zlasti na izjavah podjetja Klaas Puul, ki jih je podalo, da bi se mu priznalo prizanesljivost, in dokazih, predloženih v podporo tem izjavam, na dokumentih, ki jih je Komisija našla pri podjetjih med nenapovedanimi pregledi (točka 8 zgoraj), med katerimi so posnetki telefonskih pogovorov, ki jih je napravil g. K., in zapiski telefonskih pogovorov, najdenih pri podjetju Kok Seafood, ter na odgovorih na zahteve za informacije in trditvah družbe Stührk.
- 18 V izpodbijanem sklepu je bil na podlagi elementov, navedenih zgoraj v točki 17, sprejet sklep, da različna in kompleksna usklajevanja med različnimi družbami pomenijo ravnanja tržnega usklajevanja, ki obsegajo protikonkurenčne sporazume in usklajena ravnanja v smislu člena 101 PDEU.
- 19 Za omejevalne sporazume, ki zadevajo podjetje Heiploeg, se je štelo, da so enotna in trajajoča kršitev, ki je trajala od 21. junija 2000 do 13. januarja 2009 (v nadaljevanju: zadevno obdobje). Vendar se je za družbo Heiploeg Holding štelo, da je odgovorna le za obdobje dveh let in 11 mesecev od 3. februarja 2006.
- 20 Za določitev zneska globe je Komisija uporabila Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice). Komisija je osnovni znesek globe za podjetje Heiploeg določila ob upoštevanju vrednosti prodaj za računovodska leta od 2000–2001 do 2007–2008 (od 80 do 90 milijonov EUR), določenih glede na težo kršitve (16%), pomnoženo s številom let sodelovanja pri kršitvi (8,5 za podjetje Heiploeg in 2,91 za družbo Heiploeg Holding). Komisija je na podlagi točke 25 Smernic v to vključila še posebni znesek v višini 16%. Na podlagi tega izračuna je bil osnovni znesek globe določen na 124.596.000 EUR (vključno z globo družbe Heiploeg Holding).
- 21 Zaradi posebnih okoliščin zadeve je bila globa zoper podjetje Heiploeg na podlagi točke 37 Smernic znižana za 75 %, da se je upošteval delež vrednosti prodaj kartelnega proizvoda glede na skupni letni promet in tudi razlike v posamični udeležbi med udeleženci. Po tej prilagoditvi je bil znesek globe 31.149.000 EUR (vključno z globo družbe Heiploeg Holding).
- 22 Poleg tega je bil na podlagi člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, v skladu s katerim znesek globe ne sme presegati 10 % skupnega letnega prometa v letu pred sklepom Komisije, znesek globe določen na 27.082.000 EUR (vključno z globo družbe Heiploeg Holding).
- 23 Komisija je nazadnje zavrnila prošnjo za znižanje zneska globe zaradi nezmožnosti plačila, ki ga je v skladu s točko 35 Smernic vložilo podjetje Heiploeg.
- 24 V izreku izpodbijanega sklepa je navedeno:

„Člen 1

Podjetja, ki so kršila člen 101(1) PDEU s tem, da so v navedenih obdobjih sodelovala pri enotni in trajajoči kršitvi v industriji kozic iz Severnega morja v Evropski uniji, sestavljene iz določitve prodajnih in/ali nakupnih cen ter izmenjave občutljivih poslovnih informacij o cenah, strankah in količinah, ter pri nekaterih od teh družb tudi iz razdelitve trga in strank, so:

- (a) Heiploeg, od 21. junija 2000 do 13. januarja 2009;
- (b) Klaas Puul, od 21. junija 2000 do 13. januarja 2009;
- (c) Stührk, od 14. marca 2003 do 5. novembra 2007;
- (d) Kok Seafood, od 11. februarja 2005 do 13. januarja 2009.

Člen 2

Za kršitve, navedene v členu 1, se naložijo te globe:

(a) družbam Heiploeg BV,

Goldfish BV in

Heiploeg Beheer BV

skupno in solidarno v znesku 14.262.000 EUR;

družbam Heiploeg BV,

Goldfish BV,

Heiploeg Beheer BV in

Heiploeg Holding BV

skupno in solidarno v znesku 12.820.000 EUR;

(b) družbam Klaas Puul BV,

Klaas Puul Beheer BV in

Klaas Puul Holding BV

skupno in solidarno v znesku 0 EUR;

(c) družbi Stührk Delikatessen Import GmbH & Co. KG: 1.132.000 EUR;

(d) družbama L. Kok International Seafood BV in

Holding L. J. M. Kok BV

skupno in solidarno v znesku 502.000 EUR;

[...]“

Postopek in predlogi strank

- 25 Tožeče stranke so 23. januarja 2014 v tajništvu Splošnega sodišča vložile to tožbo.
- 26 Tožeče stranke so v repliki, ki je bila v tajništvo Splošnega sodišča vložena 27. maja 2014, Splošno sodišče obvestile, da je Rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko) 28. januarja 2014 zoper njih uvedlo stečajni postopek.
- 27 Tožeče stranke so z vlogo, ki je bila v tajništvo Splošnega sodišča vložena 23. marca 2015, Splošno sodišče zaprosile za prednostno obravnavo te zadeve.
- 28 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče (deveti senat) odločilo, da začne ustni del postopka, ne da bi ugodilo prošnji za prednostno obravnavo, ki so jo vložile tožeče stranke.

- 29 Stranke so na obravnavi 10. decembra 2015, na kateri je bilo odločeno, da se bo tožeče stranke pozvalo, naj Splošnemu sodišču po obravnavi predložijo informacije o prodajni vrednosti svojih različnih sredstev in o nadaljevanju podjetij po stečaju, ustno podale stališča in odgovorile na vprašanja Splošnega sodišča. Stranke so se na to zahtevo odzvale v določenem roku.
- 30 Ustni del postopka je bil končan 18. januarja 2016.
- 31 Tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagajo, naj:
- izpodbijani sklep v celoti ali delno razglasi za ničen;
 - odpravi znesek globe, ki jim je bila naložena, ali pa ga vsaj zniža;
 - sprejme odločitve, ki se mu zdijo potrebne;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 32 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo zavrne;
 - tožečim strankam naloži plačilo stroškov.
- 33 Tožeče stranke so na obravnavi v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča navedle, da tretji tožbeni predlog ni samostojni predlog in da zato Splošnemu sodišču ne predlagajo, naj o njem odloči, kar je bilo vpisano na zapisnik glavne obravnave.

Pravo

- 34 Tožeče stranke v utemeljitev tožbe navajajo tri razloge, ki se nanašajo na, prvič, kršitev člena 101 PDEU in člena 2 Uredbe št. 1/2003, ker je Komisija kot dokaz za kršitev člena 101 PDEU uporabila tajne avdio posnetke, drugič, na kršitev člena 101 PDEU in člena 2 Uredbe št. 1/2003, ker je Komisija kot dokaz za kršitev člena 101 PDEU uporabila zapiske v zvezi s tajnimi avdio posnetki, in tretjič, to, da je Komisija napačno zavrnila upoštevanje plačilne nesposobnosti tožečih strank v smislu točke 35 Smernic.
- 35 Ker se s prvim in drugim tožbenim razlogom postavljajo povezana vprašanja, ju je treba obravnavati skupaj.
- Prvi in drugi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in člena 2 Uredbe št. 1/2003, ker je Komisija uporabila tajne avdio posnetke in zapiske v zvezi s temi posnetki*
- 36 V okviru prvega tožbenega razloga tožeče stranke trdijo, da tajni posnetki telefonskih pogovorov niso zakonit dokaz za ugotovitev kršitve člena 101 PDEU in da zato Komisija teh posnetkov ne bi smela uporabiti kot dokaz v izpodbijanem sklepu, ne da bi s tem kršila to določbo in člen 2 Uredbe št. 1/2003.
- 37 V okviru drugega tožbenega razloga tožeče stranke trdijo, da zapiski v zvezi s tajnimi telefonskimi pogovori, na katere se je Komisija oprla v izpodbijanem sklepu, niso zanesljivi, zato se z njihovo uporabo kot dokazom v izpodbijanem sklepu prav tako krši člen 101 PDEU in člen 2 Uredbe št. 1/2003.

- 38 Splošno sodišče mora ob upoštevanju očitkov tožečih strank najprej preučiti, v katerih okoliščinah se lahko tajni posnetki telefonskih pogovorov in z njimi povezani zapiski dopustijo kot dokaz za ugotovitev kršitve člena 101 PDEU.
- 39 Če se ugotovi, da je Komisija v obravnavanem primeru lahko uporabila take dokaze, je treba dalje preučiti argumente tožečih strank v zvezi z verodostojnostjo zapiskov v zvezi s temi telefonskimi pogovori, da se ugotovi, ali se s temi argumenti omaja stališče, da je Komisija spoštovala člen 2 Uredbe št. 1/2003, v skladu s katerim nosi dokazno breme v zvezi s kršitvijo člena 101 PDEU.

Zakonitost uporabe tajnih posnetkov telefonskih pogovorov in z njimi povezanih zapiskov za ugotovitev kršitve člena 101 PDEU

- 40 Komisija v točkah od 262 do 268 obrazložitve izpodbijanega sklepa v odgovor na argumente tožečih strank, ki so jih podale v upravnem postopku, v katerem so izpodbijale dopustnost zadevnih posnetkov, v bistvu trdi, da so bili ti posnetki napravljeni na Nizozemskem, kjer to ne pomeni kaznivega dejanja, da jih lahko Komisija – čeprav so zasebne stranke te dokaze pridobile nezakonito – v skladu s sodno prakso sodišč Unije in Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) še vedno uporabi, da niti ona niti nacionalni organi niso odgovorni za zadevne posnetke in da podjetje, pri katerem so bili ti posnetki najdeni, ni imelo interesa, da ji predloži obremenilne dokaze.
- 41 Tožeče stranke menijo, prvič, da je tajno snemanje telefonskih pogovorov kaznivo dejanje v več državah članicah in da zato ni zakonit dokaz za ugotovitev kršitve člena 101 PDEU, drugič, da uporaba tajnih posnetkov telefonskih pogovorov v skladu s sodno prakso ESČP ni dopustna, tretjič, da ta uporaba ni dopustna niti v skladu s sodno prakso Splošnega sodišča, in nazadnje, četrtič, da v skladu z nizozemskim pravom v konkurenčnem pravu ni dopustno uporabiti tajnih posnetkov telefonskih pogovorov.
- 42 V zvezi s tem je treba spomniti, da v pravu Unije prevladuje načelo proste presoje dokazov, iz katerega izhaja, prvič, da če je bil dokaz pravilno pridobljen, njegove dopustnosti pred Splošnim sodiščem ni mogoče izpodbijati, in drugič, da je edino merilo pri oceni dokazne moči pravilno pridobljenih dokazov njihova verodostojnost (sodba z dne 19. decembra 2013, Siemens/Komisija, C-239/11 P, C-489/11 P in C-498/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:866, točka 128).
- 43 Ker pojem dokaza v pravu Unije ni opredeljen, so načeloma vsa dokazna sredstva, ki so v skladu s postopkovno zakonodajo držav članic dopustna v podobnih primerih, dopustna (sodba z dne 23. marca 2000, Met-Trans in Sagpol, C-310/98 in C-406/98, EU:C:2000:154, točka 29).
- 44 Vendar se lahko nekateri dokazi izločijo iz spisa, zlasti če obstaja dvom glede narave spornega dokumenta ali glede vprašanja, ali ga je njegov predlagatelj pridobil na zakonit način (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 1981, Ludwigshafener Walzmühle Erling in drugi /Svet in Komisija, od 197/80 do 200/80, 243/80, 245/80 in 247/80, EU:C:1981:311, točka 16). Taka izločitev pa ni samodejna, saj so sodišča Unije v nekaterih primerih dopustila upoštevanje dokazov, za katere ni bilo ugotovljeno, da so bili pridobljeni na zakonit način (glej v tem smislu sodbo z dne 8. julija 2008, Franchet in Byk/Komisija, T-48/05, EU:T:2008:257, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 45 Poleg tega je treba ugotoviti, da se zaradi presoje zakonitosti spornih dokazov ne sme pozabiti na obveznost institucij, da spoštujejo temeljne pravice tožečih strank.
- 46 Kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, je spoštovanje temeljnih pravic namreč pogoj za zakonitost aktov Unije in v Uniji niso dopustni ukrepi, ki niso združljivi s spoštovanjem teh pravic (glej sodbi z dne 3. septembra 2008, Kadi in Al Barakaat International Foundation/Svet in Komisija, C-402/05 P in C-415/05 P, EU:C:2008:461, točka 284 in navedena sodna praksa, in z dne 12. decembra 2012, Almamet/Komisija, T-410/09, neobjavljena, EU:T:2012:676, točka 39 in navedena sodna praksa).

- 47 Zato v pravu Unije niso dopustni dokazi, zbrani v popolnem nasprotju s postopkom, določenim za njihovo zbiranje, katerega namen je zavarovati temeljne pravice zadevnih oseb. Neuporabo tega postopka je treba torej obravnavati kot „bistveno kršitev postopka“ v smislu člena 263, drugi odstavek, PDEU. V skladu s sodno prakso pa ima bistvena kršitev postopka posledice, ne glede na to, ali je zaradi te kršitve tistemu, ki se nanjo sklicuje, nastala škoda (glej v tem smislu sodbo z dne 6. aprila 2000, Komisija/ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, točki 42 in 52, in z dne 12. decembra 2012, Almamet/Komisija, T-410/09, neobjavljena, EU:T:2012:676, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 48 Poleg tega je treba od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe upoštevati Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ima v skladu s členom 6(1), prvi pododstavek, PEU „enako pravno veljavnost kot Pogodbi“.
- 49 Člen 52(3) Listine o temeljnih pravicah pojasnjuje, da če ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisano 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa ta konvencija. V skladu s pojasnili k tej določbi vsebina in obseg zagotovljenih pravic nista določena le z besedilom EKČP, temveč tudi, med drugim, s sodno prakso ESČP (sodba z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, točka 35).
- 50 V obravnavanem primeru je treba glede na naravo spornih dokazov, in sicer posnetkov telefonskih pogovorov med zasebnimi strankami, spomniti, da člen 7 Listine o temeljnih pravicah v zvezi s spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim s členom 8(1) EKČP. Torej je treba navedenemu členu 7 dati enak pomen in obseg kot členu 8(1) EKČP, kakor se razlaga v sodni praksi ESČP (glej v tem smislu sodbi z dne 5. oktobra 2010, McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, točka 53, in z dne 15. novembra 2011, Dereci in drugi, C-256/11, EU:C:2011:734, točka 70).
- 51 Ker torej prisluškovanje telekomunikacijam pomeni poseg v uresničevanje pravice, zagotovljene s členom 8(1) EKČP (sodbe ESČP z dne 6. septembra 1978, Klass in drugi proti Nemčiji, CE:ECHR:1978:0906JUD000502971, točka 41; z dne 2. avgusta 1984, Malone proti Združenemu kraljestvu, CE:ECHR:1984:0802JUD000869179, točka 64; z dne 24. aprila 1990, Kruslin proti Franciji, CE:ECHR:1990:0424JUD001180185, točka 26, in z dne 29. junija 2006, Weber in Saravia proti Nemčiji, CE:ECHR:2006:0629DEC005493400, točka 79), pomenijo tudi oviro za uresničevanje ustrezne pravice iz člena 7 Listine o temeljnih pravicah.
- 52 Poleg tega je treba spomniti tudi, da člen 47, prvi odstavek, Listine določa, da ima vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu. V skladu z drugim odstavkom tega člena ima vsakdo pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče.
- 53 V skladu s pojasnili k temu členu, ki jih je treba v skladu s členom 6(1), tretji pododstavek, PEU in členom 52(7) Listine o temeljnih pravicah upoštevati kot vodilo pri njeni razlagi, ta člen ustreza členu 6(1) EKČP.
- 54 V zvezi s tem je treba navesti, da je ESČP v zvezi z vprašanjem, ali nezakonito pridobljen dokaz v okviru kazenskega postopka posega v obdolženčevo pravico do poštenega sojenja in pomeni kršitev člena 6 EKČP, ugotovilo (sodba ESČP z dne 26. aprila 2007, Popescu proti Romuniji, CE:ECHR:2007:0426JUD007152501, točka 106):

„Čeprav [EKČP] s členom 6 zagotavlja pravico do poštenega sojenja, pa ne ureja dopustnosti dokazov kot take, saj gre za področje, ki je prvenstveno urejeno v nacionalnem pravu. [S]odišče torej ne sme izključiti dopustnosti dokaza, ne da bi upoštevalo določbe nacionalnega prava. [...] Sodišče poleg tega opozarja, da je v preteklosti že imelo priložnost ugotoviti, da uporaba nezakonitega posnetka – in to

celo kot edinega dokaza – še ne pomeni neskladnosti z načeli pravičnosti iz člena 6[(1) EKČP], in to tudi takrat, ko je bil ta dokaz pridobljen s kršitvijo zahtev iz [EKČP], zlasti tistih iz [njene] člena 8...].“

- 55 ESČP je imelo tudi priložnost pojasniti, da je treba preučiti, ali se z uporabo nezakonito pridobljenega posnetka kot dokaznega sredstva ni poseglo v pravico pritožnika do poštenega sojenja in ali se je spoštovalo pravico do obrambe, zlasti tako, da se preveri, ali je ta imel možnost izpodbijati verodostojnost in uporabo navedenega posnetka. Upoštevalo je tudi vprašanje, ali je tak posnetek pomenil edini dokaz, na katerem je utemeljena obsodba (sodba ESČP z dne 2. julija 1988, Schenk proti Švici, CE:ECHR:1988:0712JUD001086284, točka 48).
- 56 Ob upoštevanju zgoraj navedene sodne prakse je treba preučiti, ali je pravilno, da je Komisija v izpodbijanem sklepu zadevne posnetke uporabila kot dokaze.
- 57 V tem primeru je treba najprej ugotoviti, da je Komisija sporne posnetke pridobila med pregledom pisarn enega od podjetij, vpletenih v nedovoljeni sporazum, in sicer podjetja Kok Seafood, ki ga je opravila v skladu s členom 20 Uredbe št. 1/2003.
- 58 Zato je treba najprej poudariti – tako kot je to storila Komisija – da, prvič, teh posnetkov ni napravila niti Komisija niti drug javni organ, ampak zasebna stranka, ki je sodelovala pri teh pogovorih, in drugič, da je Komisija te dokaze zbrala zakonito, saj tožeče stranke med drugim ne izpodbijajo zakonitosti pregleda, med katerim so bili ti zaseženi.
- 59 V zvezi s tem je treba spomniti, da so ob upoštevanju sodne prakse, navedene zgoraj v točkah od 42 do 47, dokazi, ki jih je Komisija pridobila pravilno, v okviru preiskave v zvezi s kršitvijo konkurenčnega prava načeloma dopustni.
- 60 Vendar se v tem primeru postavlja vprašanje, ali lahko Komisija dokaze, ki jih je pridobila pravilno, uporabi, čeprav je te izvirno pridobila tretja oseba, po možnosti nezakonito, na primer s kršitvijo pravice do spoštovanja zasebnega življenja osebe, ki je sodelovala v pogovorih, ki so bili predmet spornih posnetkov.
- 61 Natančneje, tožeče stranke trdijo, da je zadevne posnetke napravil uslužbenec konkurenčnega podjetja, in sicer s kršitvijo pravice do spoštovanja zasebnega življenja, kot je določena v členu 8 EKČP.
- 62 Vendar v zvezi s tem iz sodne prakse ESČP, navedene zgoraj v točkah 54 in 55, izhaja, da uporaba nezakonitega posnetka kot dokaznega sredstva še ne pomeni neskladnosti z načeli pravičnosti iz člena 6(1) EKČP, in to tudi, če je bil ta dokaz pridobljen s kršitvijo zahtev iz člena 8 EKČP, če, prvič, pritožniku ni bilo poseženo niti v pravico do poštenega sojenja niti v pravico do obrambe, in drugič, ta dokaz ni bil edini dokaz, na katerem je temeljila obsodba.
- 63 V obravnavanem primeru pa je treba ugotoviti, da je Komisija – kot je navedeno v točki 37 obrazložitve izpodbijanega sklepa – med upravnim postopkom vsem strankam omogočila dostop do vseh avdio posnetkov in zapiskov v zvezi s temi posnetki iz spisa. Tožeče stranke poleg tega ne prerekajo dejstva, da so imele možnost poslušati avdio posnetke in da jim je bil omogočen vpogled v zapiske ter se izjaviti v zvezi z vsemi dokazi iz spisa.
- 64 Tožeče stranke poleg tega v svojih pisnih pripombah ne navajajo nobenega drugega argumenta, ki bi omajal pravičnost zadevnega upravnega postopka.
- 65 Spomniti je treba tudi, da sporni posnetki niso bili edino dokazno sredstvo, ki ga je uporabila Komisija, saj je ugotovitev, da so tožeče stranke kršile člen 101 PDEU, temeljila na več dokazih, ki jih je Komisija pridobila med upravnim postopkom.

- 66 Kot je bilo ugotovljeno zgoraj v točki 17, so ti dokazi – poleg posnetkov telefonskih pogovorov in zapiskov v zvezi s temi posnetki, ki so bili najdeni v pisarni g. K. podjetja Kok Seafood – zlasti izjave podjetja Klaas Puul in pisne izjave v podporo tem izjavam, drugi dokazi, ki jih je Komisija našla pri pregledu, ter odgovor družbe Stührk v zvezi z očitki.
- 67 Zato sporni posnetki – čeprav so imeli določeno težo pri odločitvi Komisije, da naloži globo – v nasprotju s trditvami tožečih strank niso bili edini dokaz, ki so Komisijo pripeljali do prepričanja o krivdi tožečih strank.
- 68 Tožeče stranke se poleg tega omejujejo na strnjeno izpodbijanje verodostojnosti posnetkov in na dejstvo, da Komisija ni dovolj upoštevala splošnega položaja in posebnega konteksta, v katerem so bili ti posnetki napravljeni.
- 69 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da, prvič, tožeče stranke niso nikdar niti zanikale vsebine spornih posnetkov niti prerekale njihove verodostojnosti.
- 70 Drugič, ugotoviti je treba, da je Komisija preverila, ali so zadevni posnetki skladni s preostalimi dokazi iz spisa.
- 71 Tretjič, spomniti je treba, da glede na to, da se zadevni posnetki nanašajo na telefonske pogovore med dvema konkurentoma, v katerih sta si izmenjala občutljive poslovne podatke, vključno z informaciji o cenah, gre za dokaze, ki so še kako upoštevni ob upoštevanju njihove takojšnje in neposredne zveze s predmetom zadevne preiskave.
- 72 Nazadnje je treba tako kot Komisija ugotoviti, da so navedeni posnetki škodili tudi podjetju, ki jih je napravilo, in sicer podjetju Kok Seafood, ki je skušalo ugovarjati temu, da se uporabijo kot dokazna sredstva. Te ugotovitve ne omaja na obravnavi ponovljen argument tožečih strank, da je podjetje Kok Seafood zadevne posnetke napravilo zato, da bi jih uporabilo pred organi, pristojnimi za konkurenco, da bi škodilo tožečim strankam ali da bi z njimi podprlo svojo prošnjo za prizanesljivost. V zvezi s tem poleg tega, da zadnjenavedeno podjetje ni vložilo nobene prošnje za prizanesljivost, zadošča ugotovitev, da tožeče stranke niso predložile nobenega dokaza, da je imelo podjetje Kok Seafood take namene.
- 73 Na podlagi navedenega je treba v nasprotju s trditvami tožečih strank ugotoviti, da je Komisija zadevne posnetke – čeprav bi bilo treba šteti, da jih je eno od tožečim strankam konkurenčnih podjetij nezakonito napravilo – pravilno uporabila kot dokazna sredstva v okviru izpodbijanega sklepa, da je dokazala kršitev člena 101 PDEU.
- 74 Tudi preostalem očitkom tožečih strank glede dopustnosti spornih posnetkov kot dokaznih sredstev ni mogoče ugoditi.
- 75 Kar zadeva natančnejše argumente, da naj bi bilo tajno snemanje telefonskih pogovorov kaznivo dejanje v več državah članicah in naj bi bilo zato nezakonito dokazno sredstvo za dokaz kršitve člena 101 PDEU, je treba ugotoviti, da tožeče stranke z ničemer ne podpirajo njihove trditve, da je uporaba podobnih telefonskih pogovorov v okviru postopka za ugotovitev kršitve konkurenčnega prava v več državah članicah prepovedana kot dokaz. Tožeče stranke namreč v svoji repliki navajajo samo en konkretni primer. Gre za sodbo francoskega kasacijskega sodišča (Cour de cassation, plenarno zasedanje, 7. januar 2011, 09-14.316 09-14.667, objavljena v zbirki odločb), v kateri je to sodišče ugotovilo, da tajnih posnetkov telefonskih pogovorov ni mogoče uporabiti kot dokaz v postopku za ugotovitev kršitve konkurenčnega prava v Franciji.
- 76 Dalje, nobena določba prava Unije ne določa izrecno prepovedi upoštevanja nezakonito pridobljenih dokazov, na primer s kršitvijo temeljnih pravic, v sodnem postopku (glej v tem smislu sodbo z dne 8. julija 2008, Franchet in Byk/Komisija, T-48/05, EU:T:2008:257, točka 75), iz sodne prakse, navedene

zgoraj v točkah od 42 do 55, pa na splošno izhaja, da v nasprotju s trditvami tožečih strank ni nobenega načela, v skladu s katerim se nezakonito pridobljeni dokazi ne bi smeli uporabiti v okviru preiskave ali sodnega postopka.

- 77 Poleg tega je treba spomniti, da je presoja dokazov Komisije v konkurenčnih sporih urejena s pravom Unije. V zvezi s tem iz sodne prakse, navedene zgoraj v točkah od 42 do 47, izhaja, da čeprav prevladuje načelo proste presoje dokazov, je treba vseeno upoštevati temeljne pravice in splošna načela prava Unije.
- 78 V tem okviru je sicer res, da sodišče Unije lahko upošteva tudi pravo držav članic. Vendar to ne pomeni, da mora uporabiti pravo države članice, v kateri je ureditev dokaznega postopka najstrožja, še zlasti ob upoštevanju dejstva, da naj bi bila tako v nacionalnih pravnih redih kot v pravu Unije vključena jamstva iz EKČP.
- 79 Kadar namreč v zvezi s pravnim vprašanjem v pravnih redih držav članic Unije ni mogoče zaslediti nobene prevladujoče težnje, sta enotni razlaga in uporaba načela proste presoje dokazov na ravni Unije nujni, da so pri preveritvah, ki jih Komisija opravi v okviru postopkov na področju omejevalnih sporazumov, zadevna podjetja obravnavana enako. V nasprotnem primeru bi uporaba pravnih pravil ali načel nacionalnega prava neke države članice ovirala enotnost prava Unije (glej v tem smislu po analogiji sodbo z dne 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals in Akros Chemicals/Komisija, C-550/07 P, EU:C:2010:512, točke od 69 do 76).
- 80 Vsekakor je treba zavrniti argument tožečih strank, da bi bila uporaba takih posnetkov, če bi se štel, da je treba uporabiti nizozemsko pravo, v skladu s tem pravom prepovedana.
- 81 Natančneje, tožeče stranke trdijo, da je iz dveh sodb Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu) v okviru postopkov med Nederlandse Autoriteit Consument en Markt (nizozemski organ za varstvo potrošnikov in trga, v nadaljevanju: ACM) in zasebnimi podjetji mogoče sklepati, da so tajni posnetki telefonskih pogovorov, ki jih je napravil konkurent, po nizozemskem pravu izključeni kot dokazi (Rechtbank Rotterdam, 13. junij 2013, NL:RBROT:2013:CA3079 in Rechtbank Rotterdam, 11. julij 2013, NL:RBROT:2013:5042).
- 82 Vendar je treba ugotoviti, kot pravilno opozarja Komisija, da gre v obravnavanem primeru za to, da je Komisija na zakonit način odkrila tajno posnete telefonske pogovore in da jih je v okviru svoje preiskave pravilno uporabila, v sodbah Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu) pa je Openbaar Ministerie (državno tožilstvo, Nizozemska) telefonske pogovore, ki jih je posnelo, posredovalo ACM.
- 83 Poleg tega je treba ugotoviti, da sta bili sodbi Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu) – kot se je razpravljalo na obravnavi – omajani s sodbama College van Beroep z dne 9. julija 2015 (College van Beroep voor het bedrijfsleven, 9. julij 2015, NL:CBB:2015:192, in College van Beroep voor het bedrijfsleven, 9. julij 2015, NL:CBB:2015:193). Drugače kot Rechtbank Rotterdam, ki je odpravilo globe, ker ni bilo dokazano, zakaj so bili ti posnetki posredovani ACM, je College van Beroep menilo, da lahko uporabi informacije iz posnetkov, ki jih je državno tožilstvo zakonito pridobilo v okviru kazenske preiskave.
- 84 College van Beroep je zlasti pojasnilo, da je mogoče posnetke, ki so bili posredovani ACM, šteti za informacije iz kazenskega postopka in da ni nobene pravne podlage, v skladu s katero bi morale državno tožilstvo pred posredovanjem informacij, s katerimi se lahko nato seznanijo sodišče, ACM, opraviti predhodni preizkus. College van Beroep je pojasnilo, da je edini pogoj za posredovanje posnetkov nujnost njihovega posredovanja iz nujnih razlogov v splošnem interesu. College van Beroep je namreč menilo, da je prepoved omejevalnih sporazumov nujni razlog v splošnem interesu, saj se z njo zagotavlja gospodarska blaginja v državi. Nazadnje je College van Beroep pojasnilo tudi, da ACM takih informacij na drug ali manj intruziven način ne bi mogel pridobiti.

- 85 Na podlagi navedenega je treba ugotoviti, da Komisija z uporabo spornih telefonskih posnetkov za dokaz kršitve člena 101 PDEU ni ravnala nezakonito.
- 86 Enako velja za zapiske v zvezi s temi posnetki, katerih dopustnost so tožeče stranke prav tako izpodbijale. V zvezi s tem se namreč omejujejo na trditev, da njihovi argumenti v zvezi z uporabo posnetkov smiselno veljajo tudi za navedene zapiske.
- 87 V teh okoliščinah je treba na podlagi ugotovitev iz točk od 42 do 85 zgoraj zavrni tudi te argumente. Argumenti tožečih strank v zvezi z verodostojnostjo navedenih zapiskov pa bodo obravnavani v nadaljevanju v točki 88 in naslednjih.

Verodostojnost zapiskov v zvezi s telefonskimi pogovori in spoštovanje dokaznega bremena Komisije v zvezi s tem

- 88 Komisija v točkah od 312 do 334 obrazložitve v odgovor na argumente, ki so jih tožeče stranke podale med upravnim postopkom in s katerimi so izpodbijale verodostojnost zapiskov v zvezi s telefonskimi pogovori, v bistvu trdi, da je tam, kjer so bili na voljo izvirni avdio posnetki, zapiske strogo preizkusila glede na avdio posnetke. Komisija navaja, da je upoštevala tudi dejstvo, da zapiski niso nujno natančen zapis telefonskih pogovorov in da je avtor včasih dodal svoje osebne opazke ali izpustil dele, ki se mu niso zdeli dovolj pomembni. Dodaja, da je bila razlaga zapiskov objektivna in razumna in da je bila preizkušena ob upoštevanju drugih dokazov iz spisa.
- 89 Tožeče stranke v bistvu navajajo pet očitkov za izpodbijanje verodostojnosti zapiskov v zvezi s telefonskimi pogovori. Prvič, zapiski v zvezi z zadevnimi telefonskimi pogovori naj bi bile subjektivne razlage. Drugič, datum in seznam oseb, ki so sodelovale pri teh pogovorih, naj ne bi bila jasna. Tretjič, Komisija naj bi napačno razdelila dokazno breme. Četrtrič, Komisija naj bi morala preveriti vsebino pogovorov tako, da bi sogovornike tistega, ki je posnel navedene pogovore, in sicer g. K., prosila za pojasnila, in petič, če bi bilo treba avdio posnetke in zapiske izključiti kot dokaze, za tožbo zoper podjetje Heiploeg ne bi bilo več podlage.
- 90 V zvezi s tem iz člena 2 Uredbe št. 1/2003 in iz ustaljene sodne prakse izhaja, da dokazno breme v zvezi očitano kršitvijo na področju konkurenčnega prava v primeru spora o obstoju kršitve nosi Komisija in da mora ta priskrbeti dokaze, da zadostno dokaže zakonske znake kršitve. Zato mora združiti dovolj natančne in skladne dokaze, da bi dokazala, da je prišlo do zatrjevane kršitve (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 91 Kadar se Komisija v okviru ugotavljanja kršitve členov 101 in 102 PDEU sklicuje na dokazne listine, morajo zadevna podjetja ne le predložiti prepričljivo alternativo tezi Komisije, temveč tudi zatrjevati, da dokazi, navedeni v izpodbijanem sklepu za ugotovitev obstoja kršitve, niso zadostni. Šteti je treba, da kadar se Komisija sklicuje na neposredne dokaze, so zadevna podjetja tista, ki morajo dokazati, da so ti dokazi nezadostni. Razsojeno je že bilo, da se s takim prenosom dokaznega bremena ne krši domneva nedolžnosti (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 92 Vendar ni nujno, da vsak dokaz, ki ga predloži Komisija, izpolnjuje ta merila glede vsakega znaka kršitve. Dovolj je, da sklenjen krog indicev, na katerega se sklicuje institucija, gledano na splošno, izpolnjuje to zahtevo (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 93 Indici, ki jih Komisija navede v sklepu, da bi dokazala, da je podjetje kršilo člen 101(1) PDEU, se namreč ne smejo presoјati ločeno, ampak kot celota (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 41 in navedena sodna praksa).

- 94 Prav tako je treba upoštevati dejstvo, da so protikonkurenčne dejavnosti navadno tajne, zato je treba v večini primerov na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz več naključij in indicev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 95 Kot je bilo opozorjeno zgoraj v točki 42, je edino upoštevno merilo pri presoji prosto predloženih dokazov njihova verodostojnost. V skladu s splošno veljavnimi dokaznimi pravili sta verodostojnost in zato dokazna vrednost listine odvisni od njenega vira, okoliščin, v katerih je bila izdelana, njenega naslovnika ter razumnosti in zanesljivosti njene vsebine. Za zelo pomembno je treba zlasti šteti okoliščino, da je listina nastala v neposredni zvezi s temi dejstvi ali da jo je napisala neposredna priča teh dejstev. Poleg tega je treba opozoriti, da zgolj dejstvo, da so podatek predložila podjetja, ki so vložila predlog, naj se zanje upošteva obvestilo o prizanesljivosti iz leta 2006, ne omaja njene dokazne vrednosti (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 96 V skladu z ustaljeno sodno prakso nobena določba ali splošno pravno načelo Unije Komisiji ne prepoveduje, da bi proti podjetju uporabila izjave drugih inkriminiranih podjetij. Če to ne bi bilo tako, bi bilo dokazno breme Komisije za ravnanja, ki so v nasprotju s členoma 101 PDEU in 102 PDEU, nevzdržno in nezdržljivo z nalogo nadzora nad pravilno uporabo teh določb, ki jo Komisiji dodeljuje Pogodba DEU (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 97 Določena stopnja nezaupanja v zvezi s prostovoljnimi izpovedmi glavnih udeležencev protipravnega omejevalnega sporazuma je razumljiva, saj bi ti udeleženci lahko zmanjšali pomen svojega prispevka h kršitvi in poudarili prispevek preostalih. Vendar ob upoštevanju logike postopka, določenega v obvestilu o prizanesljivosti iz leta 2006, to, da se s predlogom za uporabo tega obvestila želi doseči znižanje zneska globe, ne spodbuja nujno k temu, da se glede preostalih udeležencev očitane omejevalnega sporazuma predložijo izkrivljeni dokazi. Vsak poskus zavajanja Komisije namreč lahko omaja iskrenost in popolnost sodelovanja podjetja in s tem ogrozi njegovo možnost, da je deležen celovite prizanesljivosti na podlagi navedenega obvestila (glej po analogiji sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 47 in navedena sodna praksa).
- 98 Zlasti je treba ugotoviti, da to, da neka oseba prizna kršitev in tako prizna obstoj dejstev, ki presegajo tista, o obstoju katerih je mogoče neposredno sklepati iz zadevnih listin, *a priori* pomeni – ob neobstoju posebnih okoliščin, ki bi nakazovale nasprotno – da se je ta oseba odločila povedati resnico. Tako je treba izjave, ki nasprotujejo interesom avtorja izjave, praviloma šteti za še posebej zanesljive dokaze (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 99 Vendar je treba izjave, ki so jih zadevna podjetja podala v okviru predlogov za upoštevanje obvestila o prizanesljivosti iz leta 2006, presojati previdno in jih na splošno ni mogoče šteti za posebej zanesljive dokaze, če niso bile podprte z drugimi dokazi (sodba z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 49).
- 100 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč izjave podjetja, ki se mu očita sodelovanje pri omejevalnem sporazumu, katere pravilnost izpodbija več drugih obtoženih podjetij, ni mogoče šteti za zadosten dokaz za obstoj kršitve, ki so jo storila ta podjetja, ne da bi bilo to potrjeno z drugimi dokazi (glej sodbo z dne 27. junija 2012, Coats Holdings/Komisija, T-439/07, EU:T:2012:320, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 101 Na podlagi sodne prakse, predstavljene zgoraj v točkah od 90 do 100, je treba preveriti, ali je Komisija zapiske v zvezi z avdio posnetki v izpodbijanem sklepu pravilno uporabila kot dovolj zanesljive dokaze.

- 102 V obravnavanem primeru je v točkah od 31 do 39 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedeno, da je Komisija v okviru svoje preiskave opravila preglede v prostorih zadevnih podjetij in v zasebnih prostorih. Pri teh pregledih je Komisija med drugim našla avdio posnetke telefonskih pogovorov med podjetjema Heiploeg in Kok Seafood ter zapiske v zvezi s temi posnetki, ki jih je brez vednosti podjetja Heiploeg napravilo podjetje Kok Seafood (glej točke 262, 266 in 268 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Kot je bilo opozorjeno zgoraj v točki 58, tožeče stranke ne izpodbijajo zakonitosti tega pregleda.
- 103 Kar zadeva prvi očitek, da so zapiski subjektivna razlaga, zadošča opozoriti, da je edino upoštevno merilo za presojo prosto predloženih dokazov njihova verodostojnost (glej točko 42 zgoraj).
- 104 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da Komisija priznava, da zapiski niso nujno natančen zapis telefonskih pogovorov in da so bili nekateri posnetki uničeni (glej točko 315 obrazložitve izpodbijanega sklepa), kar je Komisija tudi upoštevala pri njihovi analizi, in da je avtor zapiskov včasih dodal svoje osebne opazke (glej zlasti točke 321, 322, 324 in 325 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 105 Poleg tega je Komisija zapiske analizirala glede na avdio posnetke, če so bili ti na voljo, svojo razlago teh zapiskov pa je predložila v potrditev podjetju Kok Seafood (glej zlasti točke 138, 182 in 325 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 106 Tožeče stranke Komisiji očitajo tudi, da ni upoštevala opombe „s podjetjem Klaas Puul“, ki jo je po njihovem mnenju dodal g. K. v zapiskih, navedenih v točki 206 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki naj bi spremenil pomen izrečenih predlogov. Tega argumenta ni mogoče sprejeti, saj dodatek te opombe nikakor ne spremeni dokazne vrednosti teh zapiskov. Ne glede na navedeno opombo je iz zapiskov razvidno, da sta podjetji Heiploeg in Klaas Puul vzdrževali stike, da bi se dogovorili o dvigu prodajnih cen, kar je Komisija pravilno ugotovila v točkah 207 in 208 obrazložitve izpodbijanega sklepa.
- 107 Poleg tega tožeče stranke ne predlagajo nobenega prepričljivega dokaza, da bi dokazale, da se zaradi navedene opombe spremeni pomen zadevnih zapiskov. Poleg tega je treba ugotoviti, da so ti zapiski v skladu s preostalimi dokazi iz spiska, kot so izjave in listinski dokazi podjetja Klaas Puul (glej točko 333 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 108 V teh okoliščinah je treba prvi očitek tožečih strank zavrnil.
- 109 V zvezi z drugim očitkom, da datum in seznam oseb, ki so bile udeležene pri pogovorih, nista dovolj jasna, je treba ugotoviti, da tožeče stranke v podporo tej trditvi ne navajajo nobenega konkretnega primera. Edini primer, ki so ga navedle, je dodatek opombe „s podjetjem Klaas Puul“, naveden v točki 206 obrazložitve izpodbijanega sklepa. Kot je bilo ugotovljeno zgoraj v točki 106, pa izvleček zapiskov, citiran v navedeni točki obrazložitve, potrjuje obstoj stikov med podjetjema Heiploeg in Klaas Puul za usklajevanje njune strategije glede prodajnih cen.
- 110 Vsekakor je iz zgoraj navedenih zapiskov v nasprotju s trditvami tožečih strank mogoče sklepati, katere osebe so bile udeležene pri pogovorih, o katerih se poroča v zapiskih, in kdaj so ti pogovori potekali, kar je bilo pravilno ugotovljeno zlasti v točkah 96 in 207 obrazložitve izpodbijanega sklepa.
- 111 Ob upoštevanju navedenega je treba drugi očitek zavrnil.
- 112 V zvezi s tretjim očitkom, ki se nanaša na porazdelitev dokaznega bremena, ki ga je opravila Komisija, je treba ugotoviti, da iz sodne prakse izhaja, da kadar se Komisija opre na dokaze, ki so načeloma zadostni za dokaz obstoja kršitve, ni dovolj, da se zadevno podjetje zgolj sklicuje na možnost nastanka okoliščine, ki bi lahko vplivala na dokazno vrednost teh dokazov. Nasprotno, zadevno podjetje mora pravno zadostno dokazati, prvič, obstoj okoliščine, na katero se sklicuje, in drugič, da je zaradi te

okolščine omajana dokazna vrednost dokazov, na katere se opira Komisija, razen če takega dokaza ne bi moglo predložiti zaradi ravnanja Komisije (glej sodbo z dne 6. februarja 2014, AC-Treuhand/Komisija, T-27/10, EU:T:2014:59, točka 64 in navedena sodna praksa).

- 113 Komisija pa se je za dokaz dejanskih okoliščin glede kršitve, ki se očita tožečim strankam, oprla na pisne dokaze, ki so neposredno nastali pri podjetjih, na katere se nanaša izpodbijani sklep.
- 114 Zato Komisija pravilno opozarja, da kadar se opre na neposredne dokaze, mora zadevno podjetje ne le predložiti prepričljivo alternativo tezi Komisije, temveč tudi dokazati, da dokazi, predloženi za ugotovitev obstoja kršitve, niso zadostni (glej v tem smislu sodbi z dne 7. januarja 2004, Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točka 81 in navedena sodna praksa, in z dne 6. februarja 2014, AC-Treuhand/Komisija, T-27/10, EU:T:2014:59, točki 63 in 64 in navedena sodna praksa).
- 115 Vendar je vseeno mogoče ugotoviti, kot je Komisija pravilno navedla zlasti v točkah 334 in 342 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da so tožeče stranke navedle le nejasne očitke glede dokaznih sredstev, ne da bi izpodbile iz njih izhajajoče ugotovitve Komisije. Poleg tega niso predložile nobene prepričljive alternativne razlage tem ugotovitvam, niti dokazale, da dokazi niso bili zadostni za dokaz kršitve.
- 116 V teh okoliščinah je treba tretji očitek zavrni.
- 117 Glede četrtega očitka, ki se nanaša na dejstvo, da bi Komisija morala preveriti vsebino pogovorov tako, da bi udeležence teh pogovorov prosila za pojasnila, je treba tako kot Komisija ugotoviti, da so imela vsa zadevna podjetja, vključno s podjetjema Heiploeg in Kok Seafood, možnost preveriti razlage Komisije in podati alternativne razlage.
- 118 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je v točkah 37 in 38 obrazložitve izpodbijanega sklepa omenjeno dejstvo, da so vsi naslovniki izpodbijanega sklepa prejeli DVD z dokumenti iz spisa Komisije in da je bil podjetju Heiploeg v prostorih Komisije celo dovoljen vpogled v preostale listine. Vsi naslovniki obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah so tudi predložili pisne pripombe in 7. februarja 2013 podali izjave na obravnavi.
- 119 Poleg tega je podjetje Heiploeg med upravnim postopkom dostopilo do zadevnih zapiskov in avdio posnetkov, kot je razvidno iz dejstva, da je svetovalec podjetja Heiploeg zaprosil za kopijo različnih avdio posnetkov in jo tudi prejel.
- 120 Ne glede na to, da je bil del posnetkov uničen (glej točko 315 obrazložitve izpodbijanega sklepa), so imele tožeče stranke zadostno možnost preveriti verodostojnost zapiskov glede na posnetke in tudi niso nikdar zatrjevale, da so imele pri tem težave. Dejstvo, da Komisija udeležencev telefonskih pogovorov ni zaprosila za pojasnila, vsekakor ne more vplivati na verodostojnost zapiskov, najdenih pri podjetju Kok Seafood.
- 121 Zato tudi četrtega očitka ni mogoče sprejeti.
- 122 Kar zadeva peti očitek, tožeče stranke trdijo, da če bi se avdio posnetke in zapiske v zvezi z njimi izključilo kot dokaze, za tožbo zoper podjetje Heiploeg ne bi bilo več podlage, saj bi kot edini dokaz ostale izjave podjetja Klaas Puul v zvezi s prošnjo za prizanesljivost.
- 123 Kot izhaja iz sodne prakse, navedene zgoraj v točki 96, nobena določba ali splošno pravno načelo Unije Komisiji ne prepoveduje, da bi proti podjetju uporabila izjave drugih inkriminiranih podjetij. Če to ne bi bilo tako, bi bilo dokazno breme Komisije za ravnanja, ki so v nasprotju s členoma 101 ES in 102 ES, nevzdržno in nezdržljivo z nalogo nadzora nad pravilno uporabo teh določb, ki jo Komisiji dodeljuje Pogodba.

- 124 Tožeče stranke trdijo, da izjave podjetja, ki se mu očita, da je sodelovalo pri nedovoljenemu sporazumu, ni mogoče šteti za zadosten dokaz o kršitvi tožečih strank, če ni podprta z drugimi dokazi.
- 125 Iz sodne prakse, navedene zgoraj v točki 100, pa izhaja, da mora natančnost izjave v nedovoljenem sporazumu udeleženega podjetja izpodbijati več drugih inkriminiranih podjetij, da se ustvari dvom glede dokazne vrednosti zadevne izjave. V obravnavanem primeru zadošča ugotovitev, da se tožeče stranke omejujejo na izpodbijanje uporabe izjav podjetja Klaas Puul, ne da bi podale argument, ki bi omajal natančnost iz teh izjav izhajajočih dejanskih ugotovitev. Poleg tega nobeno podjetje, udeleženo v nedovoljenem sporazumu, ne izpodbija natančnosti navedenih izjav (glej točke od 300 do 311 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 126 Tožeče stranke napačno menijo tudi, da če se ne bi upoštevalo avdio posnetkov in z njimi povezanih zapiskov, bi kot dokaz ostale le izjave podjetja Klaas Puul v zvezi s prošnjo za prizanesljivost. V zvezi s tem je treba ugotoviti, kot je bilo že ugotovljeno zgoraj v točkah 17 in 66, da izpodbijani sklep temelji na drugih dokazih, katerih upoštevnosti tožeče stranke v okviru tega postopka ne izpodbijajo, in sicer na preostalem gradivu iz pregleda, odgovoru družbe Stührk na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in pisnem dokaznem gradivu, ki ga je podjetje Klaas Puul posredovalo v podporo svojim izjavam (glej točke od 55 do 224 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 127 Kot izhaja iz sodne prakse, navedene zgoraj v točki 93, in kot pravilno trdi Komisija, pa se indici, ki jih navede v sklepu, da bi dokazala, da je podjetje kršilo člen 101(1) PDEU, ne smejo presoјati ločeno, ampak kot celota.
- 128 V teh okoliščinah tudi petega očitka ni mogoče sprejeti.
- 129 Na podlagi navedenega je treba ugotoviti, da ni dokazano, da je Komisija kršila člen 101 PDEU ali člen 2 Uredbe št. 1/2003, ker je v obravnavanem primeru uporabila sporne posnetke zadevnih telefonskih pogovorov in z njimi povezane zapiske.
- 130 Prvi in drugi tožbeni razlog je zato treba zavrni.

Tretji tožbeni razlog: Komisija je napačno zavrnila upoštevanje plačilne nesposobnosti tožečih strank v smislu točke 35 Smernic

- 131 Tožeče stranke v okviru tega tožbenega razloga trdijo, da je Komisija z zavrnitvijo njihove prošnje za znižanje zneska globe zaradi njihove plačilne nesposobnosti, napačno ugotovila dejansko stanje in napačno uporabila pravo. Navajajo, prvič, da bi plačilo globe ogrozilo njihovo sposobnosti preživetja, drugič, da zaradi plačila globe sredstva podjetja pomembno izgubila svojo vrednost, in tretjič, da so socialno-ekonomske okoliščine v obravnavanem primeru zelo posebne.
- 132 V točki 35 Smernic, ki določa primer, kako lahko plačilna nesposobnost kaznovanega podjetja, ki je kršilo člen 101 PDEU, vpliva na izračun zneska globe, ki naj bi se mu naložila, je navedeno:

„V izjemnih primerih lahko Komisija na zahtevo podjetja v posebnih socialnih in ekonomskih okoliščinah upošteva njegovo nezmožnost plačila. Na podlagi tega pa ne bo odobrila nobenega zmanjšanja globe samo zaradi ugotovitve, da je podjetje v neugodnem ali slabem finančnem stanju. Zmanjšanje se lahko odobri samo na podlagi objektivnih dokazov, da bi naložitev globe pod pogoji, določenimi v teh smernicah, nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost.“

- 133 V skladu z ustaljeno sodno prakso se Komisija s tem, da sprejme taka pravila ravnanja, kot so smernice, in da z njihovo objavo razglasi, da jih bo v prihodnje uporabljala v primerih, na katere se nanašajo, omejuje pri izvrševanju svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku in od teh pravil ne more odstopiti, ne da bi bila, glede na okoliščine primera, sankcionirana na podlagi kršitve splošnih pravnih načel, kot sta enako obravnavanje in varstvo zaupanja v pravo (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 211, in z dne 12. decembra 2012, Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 40).
- 134 Najprej je treba ugotoviti, da se lahko znižanje zneska globe na podlagi točke 35 Smernic odobri le v posebnih okoliščinah in ob upoštevanju v tej točki določenih pogojev. Tako je treba dokazati, da, prvič, bi naložena globa „nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost“. Drugič, dokazati je treba tudi obstoj „posebnih socialnih in ekonomskih okoliščin“. Ob tem je treba še opozoriti, da so sodišča Unije ta sklopa pogojev že opredelila.
- 135 Glede prvega sklopa pogojev je bilo razsojeno, da Komisija pri določanju globe, ki naj se naloži za kršitev pravil konkurence, načeloma ni dolžna upoštevati slabega finančnega stanja podjetja, ker bi priznanje take obveznosti pomenilo neupravičeno konkurenčno prednost podjetjem, ki so najmanj prilagojena na razmere trga (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 327, in z dne 12. decembra 2012, Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 94).
- 136 Zato zgolj ugotovitev neugodnega ali slabega finančnega stanja zadevnega podjetja ne more biti dovolj za utemeljitev prošnje, naj Komisija upošteva plačilno nesposobnost navedenega podjetja in odobri znižanje zneska globe.
- 137 Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso dejstvo, da ukrep, ki ga sprejme neka institucija Unije, povzroči stečaj ali likvidacijo podjetja, v pravu Unije ni prepovedano. Čeprav lahko tak ukrep škodi finančnim interesom lastnikov ali delničarjev, to še ne pomeni, da zato osebni, premoženjski in nepremoženjski elementi, ki jih predstavlja podjetje, tudi sami izgubijo vrednost (sodba z dne 29. aprila 2004, Tokai Carbon in drugi/Komisija, T-236/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, EU:T:2004:118, točka 372, in sodba Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 50).
- 138 Ni mogoče priznati, da si je Komisija s točko 35 Smernic naložila kakršno koli obveznost, ki bi bila v nasprotju s to sodno prakso. To potrjuje dejstvo, da v tej točki ni naveden stečaj podjetja, ampak se nanaša na položaj, ki nastane v „posebnih socialnih in ekonomskih okoliščinah“, v katerem bi naložitev globe „nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost“ (sodba z dne 12. decembra 2012, Novácké chemické závody/Komisija, T-352/09, EU:T:2012:673, točka 188).
- 139 Zato zgolj dejstvo, da naložitev globe zaradi kršitve pravil konkurence lahko povzroči stečaj zadevnega podjetja, ne zadošča za uporabo točke 35 Smernic. Likvidacija družbe namreč ne pomeni nujno, da zadevno podjetje preneha. To lahko obstaja še naprej v primeru dokapitalizacije družbe ali v primeru popolnega prevzema sredstev od drugega subjekta. Tak popolni prevzem je lahko posledica prostovoljnega nakupa ali prisilne prodaje sredstev družbe v stečaju z nadaljevanjem njene dejavnosti (sodba z dne 12. decembra 2012, Novácké chemické závody/Komisija, T-352/09, EU:T:2012:673, točka 189).
- 140 Zato je treba sklicevanje v točki 35 Smernic na to, da sredstva zadevnega podjetja izgubijo vso vrednost, razumeti tako, da se nanaša na položaj, v katerem se zdi prevzem podjetja pod pogoji, navedenimi zgoraj v točki 139, neverjeten ali celo nemogoč. V takem primeru bodo elementi sredstev

tega podjetja na prodaj ločeno in verjetno je, da številni med njimi ne bodo našli kupca ali da bodo v najboljšem primeru prodani po bistveno nižji ceni (sodba z dne 12. decembra 2012, Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 98).

- 141 Drugi sklop pogojev, ki zadeva obstoj posebnih ekonomskih in socialnih okoliščin, pa v skladu s sodno prakso napotuje na posledice, ki bi jih lahko povzročilo plačilo globe, zlasti povečano brezposelnost ali poslabšanje gospodarskih sektorjev, povezanih z zadevnim podjetjem (sodbi z dne 29. junija 2006, SGL Carbon/Komisija, C-308/04 P, EU:C:2006:433, točka 106, in z dne 12. decembra 2012, Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 99).
- 142 Če bi bili zgoraj določeni kumulativni pogoji izpolnjeni, bi se za naložitev globe, ki bi lahko povzročila prenehanje podjetja, izkazalo, da je v nasprotju s ciljem iz točke 35 Smernic. Uporaba navedene točke za zadevna podjetja je tako konkreten izraz načela sorazmernosti na področju sankcij za kršitve konkurenčnega prava (glej v tem smislu sodbo z dne 12. decembra 2012, Ecka Granulate in non ferrum Metallpulver/Komisija, T-400/09, neobjavljena, EU:T:2012:675, točka 100).
- 143 Nazadnje, kot je Komisija večkrat pravilno opozorila v okviru postopkov pred Splošnim sodiščem, ker je uporaba točke 35 Smernic zadnji element, ki se upošteva pri določitvi zneska glob, naloženih zaradi kršitve pravil konkurence, ki veljajo za podjetja, presoja zmožnosti plačila kaznovanih podjetij spada v neomejeno sodno pristojnost, ki je določena v členu 261 PDEU in členu 31 Uredbe št. 1/2003.
- 144 Glede obsega te pristojnosti je treba spomniti, da gre za način izvajanja načela učinkovitega sodnega varstva, to je splošnega pravnega načela Unije, ki je zdaj določeno v členu 47 Listine o temeljnih pravicah in v pravu Unije ustreza členu 6 EKČP (glej v tem smislu sodbe z dne 8. decembra 2011, Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 51; z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 47, in z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 36).
- 145 V skladu s sodno prakso namreč spoštovanje člena 6 EKČP ne izključuje, da v upravnem postopku „kazen“ naloži najprej upravni organ. Vendar se zahteva, da nad odločbo upravnega organa, ki ne izpolnjuje pogojev, določenih v členu 6(1) EKČP, pozneje nadzor opravi sodni organ, ki ima neomejeno pristojnost. Med značilnostmi takega organa je pristojnost, da v celoti glede dejanskih in pravnih elementov spremeni izpodbijano odločbo. Tak organ mora biti pristojen zlasti za presojo vseh dejanskih in pravnih vprašanj, ki so upoštevana za spor, o katerem odloča (sodba z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 35).
- 146 Poleg tega s tem, da nad izpodbijanim sklepom kot celoto ni bil po uradni dolžnosti opravljen nadzor, ni bilo kršeno načelo učinkovitega sodnega varstva. Za upoštevanje tega načela ni nujno potrebno, da Splošno sodišče – ki mora odgovoriti na navedene tožbene razloge in opraviti tako preizkus dejanskega stanja kot nadzor nad uporabo prava – po uradni dolžnosti ponovno v celoti pregleda spis (sodba z dne 8. decembra 2011, Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 66).
- 147 Tako mora sodišče Unije ob upoštevanju razlogov javnega reda, ki jih mora preučiti in po potrebi preizkusiti po uradni dolžnosti, svoj nadzor opraviti na podlagi dokazov, ki jih tožeča stranka predloži v podporo tožbenim predlogom, in se ne sme opirati na polje proste presoje Komisije glede ocene teh dejavnikov, da bi opustilo izvedbo temeljitega preizkusa dejanskega stanja in nadzora nad uporabo prava (glej v tem smislu sodbo z dne 8. decembra Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 62).
- 148 Nazadnje, če sodišče z neomejeno pristojnostjo meni, da lahko uporabi svoje reformatorično pooblastilo, mora načeloma in glede na preizkus dokazov, ki so mu jih predložile stranke, upoštevati pravni in dejanski položaj, ki obstaja na dan, ko odloča o zadevi (glej v tem smislu sodbe z dne

6. marca 1974, Istituto Chemioterapico Italiano in Commercial Solvents/Komisija, 6/73 in 7/73, EU:C:1974:18, točki 51 in 52; z dne 14. julija 1995, CB/Komisija, T-275/94, EU:T:1995:141, točka 61, in z dne 5. oktobra 2011, Romana Tabacchi/Komisija, T-11/06, EU:T:2011:560, točke od 282 do 285).

- 149 Obrazložitev iz izpodbijanega sklepa je treba presoditi v skladu s to sodno prakso ter ob upoštevanju argumentov, ki so jih stranke podale pred Splošnim sodiščem, in informacij, ki so jih stranke predložile na obravnavi.
- 150 V obravnavanem primeru je Komisija v točkah od 562 do 566 obrazložitve izpodbijanega sklepa zavrnila prošnjo tožečih strank za znižanje zneska globe zaradi njihove plačilne nesposobnosti s tem, da je v bistvu ugotovila, prvič, da se z znižanjem zneska globe ne bi zmanjšala nevarnost stečaja, in drugič, da tožeče stranke niso dokazale, da se po njihovem morebitnem stečaju njihova sredstva ne bodo več uporabljala v industriji in da bi se zato vrednost njihovih sredstev bistveno zmanjšala. Po mnenju Komisije je možno, da se bo podjetje Heiploeg ali vsaj nekaj družb iz skupine Heiploeg ponovno vzpostavilo in nadaljevalo svojo dejavnost „as a going concern“. Menila je, da se bodo ta sredstva vsekakor – tudi v primeru posamične prodaje sredstev podjetja Heiploeg – prodala konkurenčni družbi ali novincu v sektorju in se bodo še vedno uporabljala v industriji.
- 151 Prvič, tožeče stranke prerekajo trditve Komisije, da je njihov finančno stanje že tako slabo, da je stečaj verjeten, tudi če se jim globa ne naloži. Tožeče stranke se sklicujejo na posodobljeno različico izvedenskega mnenja z dne 24. oktobra 2012, ki ga je izdelalo revizorsko podjetje (v nadaljevanju: mnenje P) in ki je bilo Komisiji predloženo v upravnem postopku.
- 152 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da iz mnenja P izhaja, da so bile tožeče stranke, še preden jim je Komisija naložila globo, v posebno težkem finančnem položaju, zaradi katerega so bile na robu stečaja.
- 153 V mnenju P je navedeno, da so si tožeče stranke s finančnim prestrukturiranjem junija 2012 komaj in pogojno zagotovile zadostno financiranje za vodenje tekočih poslov.
- 154 V tem dokumentu je poleg tega navedeno, da je bilo razmerje med dolgom in dobičkom pred obrestmi, davki in amortizacijo, s katerim se meri sposobnost podjetja, da servisira dolg, posebno visoko (16,2 v letu 2011) in da je bil ta dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo za prvo polovico finančnega leta 2012–2013 močno pod predvidenim (0,7 milijona EUR namesto 3,9 milijona EUR).
- 155 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da iz mnenja P v nasprotju s trditvami tožečih strank ne izhaja, da bi se te izognile stečaju, če se jim globa ne bi naložila.
- 156 Res je sicer, kot trdijo tožeče stranke, da se je nevarnost stečaja z naložitvijo globe povečala. Vendar je treba najprej ugotoviti, kot je bilo opozorjeno zgoraj v točki 137, da dejstvo, da ukrep, ki ga sprejme neka institucija Unije, povzroči stečaj ali likvidacijo določenega podjetja, v pravo Unije ni prepovedano.
- 157 Dalje za uporabo točke 35 Smernic ne zadošča dokazati, da bi se za zadevno podjetje v primeru naložitve globe začel stečajni postopek. V skladu s to točko je potreben obstoj „objektivnih dokazov, da bi naložitev globe [...] nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost“, kar ni samodejna posledica stečaja družb, pod katerimi deluje zadevno podjetje (glej točko 138 zgoraj).
- 158 Iz tega sledi, da je Komisija pravilno menila, da se nevarnost stečaja z znižanjem zneska globe ne bi zmanjšala.
- 159 Drugič, v zvezi z argumentom tožečih strank, da bi se s plačilom globe pomembno znižala vrednost sredstev podjetja, je treba ugotoviti, da ta argument prav tako ne upravičuje, da se pri znižanju zneska globe, ki je bila naložena tožečim strankam, upošteva njihova plačilna sposobnost.

- 160 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je bila knjigovodska vrednost podjetja Heiploeg, ki je v skladu z mnenjem P 178 milijonov EUR, izračunana 31. marca 2012, to je skoraj dve leti pred stečajem podjetja, ki se je zgodil konec januarja 2014. Zato ob upoštevanju finančnih težav podjetja Heiploeg ni mogoče izključiti možnosti, da je bila njegova knjigovodska vrednost v začetku leta 2014, torej v trenutku stečaja, nižja.
- 161 Res je sicer, kot trdijo tožeče stranke, da je bilo v mnenju P ugotovljeno, da bi se vrednost sredstev podjetja v primeru stečaja znižala za 50 % in da je iz informacij, ki so jih predložile na obravnavi, razvidno, da bi bil skupni prihodek od prodaje različnih sredstev podjetja Heiploeg po stečaju nižji od 70 milijonov EUR.
- 162 Vendar je treba ugotoviti, da je tako iz mnenja stečajnih upraviteljev kot iz informacij, ki so jih tožeče stranke predložile na obravnavi, razvidno, da so pomemben del zadevnih sredstev, kot je zlasti območje predelave v Zoutkampu (Nizozemska), odkupili kupci, ki poslujejo v sektorju predelave in trgovine s kozicami iz Severnega morja.
- 163 Zato podjetje Heiploeg z likvidacijo ni izginilo. Nasprotno, to je še naprej obstajalo, saj so njegovo poslovanje nadaljevali drugi subjekti.
- 164 V teh okoliščinah sredstva zadevnega podjetja v nasprotju s trditvami tožečih strank z naložitvijo globe niso popolnoma izgubila vrednosti v smislu točke 35 Smernic.
- 165 Tretjič, v zvezi z argumenti tožečih strank, da so bile socialne in ekonomske okoliščine, v katerih so delovale, posebne, je treba ugotoviti, da v izpodbijanem sklepu v zvezi s tem ni analize.
- 166 Vendar Komisija glede na to, da je pravilno upoštevala, kot je bilo ugotovljeno zgoraj v točkah od 150 do 164, da prvi sklop kumulativnih pogojev za znižanje zneska globe zaradi plačilne nesposobnosti ni bil izpolnjen, ni storila napake, ker je menila, da analiza drugega sklopa pogojev ni potrebna.
- 167 Čeprav je sicer res, da je v mnenju P navedeno, da bi stečaj podjetja Heiploeg pomenil izgubo delovnih mest in torej zvišanje stopnje brezposelnosti v celotni deželi Groningue (Nizozemska), pa vsekakor drži tudi, da je v poročilu stečajnih upraviteljev dejansko navedeno, da se je s tem, da je nek drug subjekt prevzel dejavnosti podjetja Heiploeg, s čimer se je ohranil sedež podjetja in območje predelave v Zoutkampu, v veliki meri omogočila ohranitev delovnih mest in zagotovila prodaja za približno 200 ribičev kozic.
- 168 Na podlagi teh preudarkov je treba ugotoviti, da tožeče stranke niso dokazale, da so bili pogoji za znižanje globe zaradi njihove domnevne plačilne nesposobnosti v smislu točke 35 Smernic izpolnjeni. Zato je treba tretji tožbeni razlog v celoti zavrniti.
- 169 Iz vsega navedenega izhaja, da nobeden od tožbenih razlogov, ki so jih tožeče stranke navedle v utemeljitev svojih predlogov za razglasitev ničnosti in spremembo, ni utemeljen, zato je treba tožbo v celoti zavrniti.

Stroški

- 170 V skladu s členom 134(1) Poslovnika Splošnega sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožeče stranke niso uspele, se jim v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti senat)

razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Družbam Goldfish BV, Heiploeg BV, Heiploeg Beheer BV in Heiploeg Holding BV se naloži plačilo stroškov.**

G. Berardis

O. Czúcz

A. Popescu

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 8. septembra 2016.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje	2
Izpodbijani sklep	3
Postopek in predlogi strank	5
Pravo	6
Prvi in drugi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in člena 2 Uredbe št. 1/2003, ker je Komisija uporabila tajne avdio posnetke in zapiske v zvezi s temi posnetki	6
Zakonitost uporabe tajnih posnetkov telefonskih pogovorov in z njimi povezanih zapiskov za ugotovitev kršitve člena 101 PDEU	7
Verodostojnost zapiskov v zvezi s telefonskimi pogovori in spoštovanje dokaznega bremena Komisije v zvezi s tem	12
Tretji tožbeni razlog: Komisija je napačno zavrnila upoštevanje plačilne nesposobnosti tožečih strank v smislu točke 35 Smernic	16
Stroški	20